

İL AÇ Ő EKİLLERİ VE TİBBİ MALZEME – I (ECH203)

4. Hafta

Genel giriş - İlaç şekilleri

Farmakopeler, Reçete bilgisi

Ölçü ve Birimler

İlaç Şekillerinde Kullanılan Su ve Özellikleri

Çözelti Formundaki İlaç Şekilleri

Ambalaj Materyali

Pansuman Gereçleri

Cerrahi Malzemeler

Süspansiyonlar

Emülsiyonlar

Yarıkatılar

Supozituarlar

Reçete hazırlanmasında kullanılan yaklaşık ölçü araçları

- Reçete hazırlanışı sırasında ve kullanımında gündelik hayatta kullanılan yaklaşık ölçülü araçlardan da yararlanılabilir.

→ Kaşık ölçüleri

- Bunun dışında sıvıların ölçülmesi için damla sayısı kullanılabilir.

→ Standart damlalık

Ölçü aracı	Hacim (mL)
Çay kaşığı	5
Tatlı kaşığı	10
Çorba kaşığı	15
Çay bardağı	120
Su bardağı	150-240

Ölçü ve Birimleri

Ölçü sistemleri;

- Metrik sistem
- Ortak sistem (apothecary ve avoirdupois)

olmak üzere iki grup altında toplanabilir.

Metrik sistem

- Ağırlık ölçüleri
- Hacim ölçüleri

1 L	=	1 dm ³	1kg	=	1000g
1L	=	1000 ml	1g	=	1000mg
1ml	=	1 cm ³	1 mg	=	1000 µg
1L	=	1000 cm ³	1L	=	10dl
1dm ³	=	1000 cm ³	1dl	=	10cl
1 km	=	1000 m	1cl	=	10ml
1 m	=	10 dm	1cl	=	10cm ³
1 dm	=	10 cm	1m	=	1000mm
1 ppm	=	1mg/L	1 mm	=	1000 µm
1 ppb	=	1µg/L	1ppt	=	1 ng/L

Ölçü ve Birimleri

- İngiliz birim sistemi
  - Uzunluk (Foot) ft
  - Kütle (Pound, libre) p, lb
  - Zaman (Saniye) s
- CGS birim sistemi
  - Uzunluk (Santimetre) cm
  - Kütle (Gram) g
  - Zaman (Saniye) s
- MKS birim sistemi
  - Uzunluk (Metre) m
  - Kütle (Kilogram) kg
  - Zaman (Saniye) s

Türetilmiş boyut ve birimler

<u>Boyut</u>	<u>CGS</u>	<u>SI</u>	<u>Diğer boyutlarla ilişkisi</u>
Alan	cm ²	m ²	uzunluğun karesi
Hacim	cm ³	m ³	uzunluğun küpü
Dansite	g/cm ³	kg/m ³	kütle/birim hacim
Hız	cm/s	m/s	uzunluk/birim zaman
İvme	cm/sn ²	m/sn ²	uzunluk/br zaman karesi
Kuvvet	g. cm/s ² (= dyn)	kg. m/s ² (= Newton)	kütle x ivme
Basınç	dyn/cm ²	N/m ³ = Pascal	kuvvet x birim alan
Enerji	g. cm ² /s ² (= erg)	N. m = Joule	kuvvet x birim uzunluk

Tartım ve Terazi

- Tartım, ilaç üretimindeki temel işlemlerden biridir ve teraziler yardımıyla gerçekleştirilir. Eczane şartlarında majistal ilaç üretirken en sıklıkla kullanılan terazi tipi 'Santigram Terazi' olarak bilinir.
- Bu tip terazilerde bulunan kefelerden birine ağırlığı tartılacak hammadde konulurken, ağırlığı dengelemek üzere karşıdaki kefeye uygun gram ve miligramlar yerleştirilir. (Vezin, ağırlık)

Konsantrasyon İfadeleri

Bir çözeltilinin konsantrasyonu, çözeltilinin belli bir hacmindeki çözünmüş madde miktarıdır.

% a/a	100 g çözeltide çözünmüş maddenin gram olarak miktarıdır.
% h/h	100 ml çözeltide çözünmüş maddenin mililitre olarak miktarıdır.
% a/h	100 ml çözeltide çözünmüş maddenin gram olarak miktarıdır.
% h/a	100 g çözeltide çözünmüş maddenin mililitre olarak miktarıdır.

Örneđin;

%5 **a/h** çözülti demek;

100 ml sıvı içerisinde 5 gram katı madde var demektir.

- terazide 5 gram katı madde tartarız,
- bir beherde çözücü sıvı ile çözeriz,
- mezürde bu karışımı çözücü sıvı ile 100 ml hacme tamamlarız.

100 ml hacme tamamlama işlemi için 100 ml lik mezür uygundur.

Örneđin;

% 8 **a/a** çözültü demek;

100 gram sıvı içerisinde 8 gram katı madde var demektir.

- terazide 8 gram katı madde tartarız,
- bir beherin darasını alırız
- Bu beherde 8 gram katı maddeyi çözücü sıvı ekleyerek 100 grama tamamlarız, karıştırıp çözeriz.

100 gram ağırlığa tamamlama işlemi için darası alınmış beher ve terazi uygundur.

- Mezür tartım işlemi için değildir, mezürde tartım alınmaz hacmen sıvı ölçülür
- Beher sıvıları hacmen ölçme işlemi için değildir, darası alınmış beherde sıvı veya renkli katı maddeler ağırlıkça tartılır
- a/a işareti ağırlık ifade eder
- h/h işareti hacim ifade eder